

ALBRECHT DÜRER'İN ESERLERİNDEKİ BİTKİSEL TEMALARIN ENDÜSTRİYEL SERAMİK TASARIMLARINDA KULLANILMASI*

THE USE OF VEGETAL THEMES IN THE WORKS OF ALBRECHT DÜRER IN INDUSTRIAL CERAMIC DESIGNS

Esra Nurten GÜL ✉ **

Serpil YAYMAN***

Özet

Yapı malzemeleri insanlığın yerleşik hayata geçmesi ile birlikte, teknolojinin sunduğu imkânlar dâhilinde gelişme gösteren yapı unsurları olmuştur. Coğrafi koşullar farklı kültürler ve gelenekler ortaya çıkarmış, yapı malzemeleri kültürlerle göre şekillenmiştir. Yapı malzemelerindeki üretim teknolojiyle ilgiliyken, dekoratif unsurlar geleneklerin sembolleri ve beğenisiyle alakalıdır. Ülkemiz bir çok medeniyete ev sahipliği yaptığı için kültürel mirası zengindir. Söz konusu üretilen malzemenin tasarımı ve satışı olduğunda, yerel kültürdeki veriler değil dünya çapındaki kültür ve sanat birikimi tasarımda rol oynamaktadır. Farklı kültürlerle hitap etmek, pazarda yer almak için tasarımlar yapılırken sanat tarihinin sunduğu verilerden yararlanılmalıdır. Çalışmada, literatür taranarak veriler toplanmış, sanatçının eserlerindeki bitkisel motiflerle tasarımlar yapılmıştır. Dürer'in eserleri anlatılarak tasarım çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Tasarım uygulamaları günümüz teknolojisine uygun baskı teknikleri ile seri üretimi yapılabilecek hale getirilmiştir. Bu sebeple kahve, gri, mavi gibi renk tonları tercih edilmiştir. Sonuç olarak Dürer'in eserlerindeki temaların, dönemin sanatını günümüze taşıması, kültürel mirasın aktarılması ve yurtdışı pazarına yön vermesi açısından üretimde kullanılan programlar aracılığıyla modern tasarımlar ortaya konulabileceği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Karo, Tasarım, Dürer, Ink-Jet

* Araştırma Makalesi: **Geliş tarihi:** 13.09.2024; **Kabul tarihi:** 10.11.2024.
Kaynak gösterilme: GÜL, E.N-YAYMAN S. (2024): Albrecht Dürer'in Eserlerindeki Bitkisel Temaların Endüstriyel Seramik Tasarımlarında Kullanılması, *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 16 /3, s. 351-359.

** Öğr. Gör., Uşak Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Uşak / TÜRKİYE esra.gul@usak.edu.tr <https://orcid.org/0000-0003-4657-773X>

*** Doç., Uşak Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Uşak / TÜRKİYE serpil.yayman@usak.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-8966-9119>

Abstract

Building materials have been shaped according to the conditions of the climate and the period with the settlement of humanity. Materials have developed within the possibilities offered by technology and have become indispensable elements of structures. Different cultures and traditions have emerged due to geography, the taste of these cultures and the development in technologies have affected their standards. While quality production in building materials is related to technology, decorative elements are related to the symbols brought by the traditions of culture. Since our country is home to countless civilizations, its cultural heritage is rich. When it comes to the design process and marketing of the material produced, only the data in the regional culture and the accumulation of culture and art around the world come to the forefront in design of building materials. In order to appeal to different cultures and to have say in the world market, the data provided by the world art history should be utilized while designing surfaces. In the study, data collected by reviewing the literature on the artist, and surface designs were made with floral motifs found in his works. Design studies carried out in the photoshop program by showing examples of the painter's works. Design applications printed with printing techniques suitable for today's technology and made available for mass production. For this reason, color tones suitable for printing such as brown, gray and blue were preferred.

Keywords: Tile, Design, Dürer, Ink-jet Giriş

Albert Dürer ve Hayatı

Dürer, 1471 yılında, Almanya'da doğmuştur. Küçük yaşlardan itibaren telkâri ustalarını izlemiş (Erdoğan, 2016), resim çalışmalarına yoğunlaşmıştır. 1486'da Wohlgemuthla çalışmaya başlamıştır (Kurteş, 2020). Almanya, İtalya, Hollanda, Fransa'da bulunmuş, 1494'de teması Tirol Alpleri olan eserler yapmıştır. Mitoloji, dini konuları işlemiş, gravür çalışmaları yapmıştır. Eserlerinin arka fonlarında manzaralar resmetmiştir (Kurteş, 2020). Buna örnek olan “Tesbih Bayramı” isimli eser Şekil 1’de görülmektedir.

Şekil 1. *Tesbih Bayramı, 1506, [URL 1]*

Eserde, Meryem, merkezide taht üzerinde İsa ile, etrafında dua eden grubla sistematik olarak tasvir edilmiştir. (Wikipedia). Dürer, suluboya ile doğa ve anatomi temalı eserler yaparak tek rengin tonlarını kullanmıştır. Şekil 2’de doğayı gözlemleyerek oluşturduğu “Geniş Çimen Parçası” isimli eser görülmektedir.

Şekil 2. *Geniş Çimen Öbeği*

Geniş Çimen Öbeği, suluboya ve mürekkeple yapılmıştır. Eserde doğadan görünüm sunan Dürer, otları, doğal olarak resmetmiştir. Kullandığı renkler ve ton geçişleri ile üçüncü boyutu yakalamış, doğadan bir görünüm sunmuştur. Araştırmacı ve estetik yaklaşımıyla kendisinden önceki sanatçıların dikkat etmediği ya da çalışmaya değer görmediklerini çalışmıştır. (Yılmaz, 2023). Fonda açık tonlar kullanarak, bitkilerin ön plana çıkarmıştır. Doğada bulunan her parçayı ayrıntılı olarak çalışması onun, ışığı ve fırça kullanımındaki ustalığı, doğayı boyutsal olarak resmetmesini sağlamıştır (Beksaç ve Akkaya, 1990).

Karo Üretim Süreci

Karo üretim süreci granül hazırlama ile başlamaktadır. Hazırlanan çamur, püskürtmeli kurutucuda pres baskı için granül hale getirilmektedir. Presten çıkan ürünlerin, sırlama, dekorlama süreci gerçekleştirilir. Günümüzde engop üzerine ink-jet teknolojileri ile baskı tercih edilmektedir. Ink-jet tekniği, dekor uygulanamayan iç ve dışbükey yüzeylerin dekorlanmasını sağlamaktadır (Watanabe, vd., 2012). Ink-jet, temassız baskılama ile ürün firesini azaltan, yüksek çözünürlük sağlayarak görüntü kalitesini arttıran, renk farklılığını en aza indiren, tasarlanan modeldeki hataların anlık düzeltilmesini sağlayarak ürünün üretime alınmasına olanak vermektedir. Bu teknolojiyle işçilik maliyeti de düşmektedir (Solana, 2014).

Araştırma yöntemi ve bulguları

Amaç ve yöntem

Çalışmada, Dürer'in eserlerinin teknikleri ve teması incelenmiştir. Sanatçının eserlerindeki bitkisel motiflerin dijital tasarımlarla karolara aktarılmasıyla kültür ve sanat birikiminin karo tasarımında ön plana çıkarılması, dönemler arası bağlar kurularak sanatçının günümüz kullanıcılarına anlatılması amaçlanmıştır.

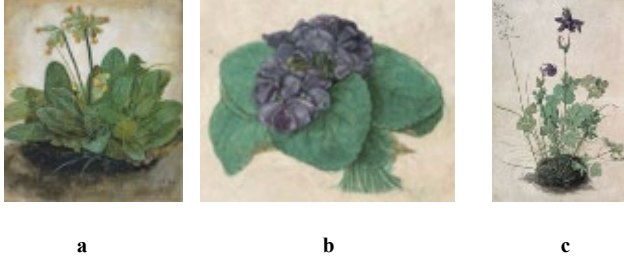
Adobe Photoshope programında 300 dpi çözünürlükte çalışılan dekorların, 30x60 cm karolara ink-jet dekor uygulanarak 1090 °C de, 58 dak. roller fırında pişirilmesi çalışmanın yöntemini oluşturmaktadır.

Materyal

Albrecht Dürer'in bitkisel motif içeren çalışmaları

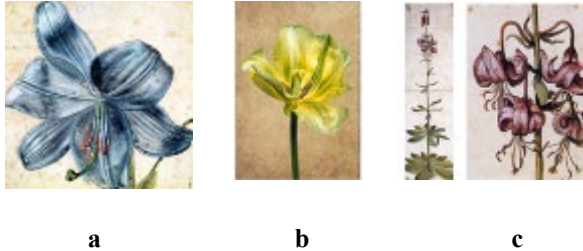
Sanatçıların doğaya bakışı ve incelemeleri, perspektif açıdan ele almaları Dürer ile başlamıştır. Birçok sanatçı, ona öykünerek ayrıntılı çalışmaya başlamıştır. Çuha Çiçeği eseri, renk farklılıklarını hissettirdiği eseridir (Boynukalın, 2020). Yapraklar ayrıntılı çalışılmıştır. Şekil 3 a'da "Çuha Çiçeği" isimli eser görülmektedir. Tonlamalar, renklerdeki doğallık, ayrıntı sanatçının gerçeğe yaklaştığını göstermektedir. "Menekşe Buketi" (Şekil 3 b) Parşömen üzerine sulu ve guaj boya ile yapılan "Haseki Küpesi Çiçeği" (Şekil 3 c) eseri tuvalden çıkıyormuş gibi algılanmaktadır (Turani, 1992).

Şekil 3. "Çuha Çiçeği", "Menekşe Buketi", "Haseki Küpesi Çiçeği"

Dürer'in eserlerindeki zambaklar semboliktir. Zambak, Hz. Meryem'in teslimiyetinin, hamileliğinin, dirilişin, umudun sembolüdür (Göktürk, 2019). Ayrıntılı, "Zambak" isimli eser Şekil 4'a da görülmektedir. Işık ustaca kullanılmış, üst yapraklar şeffaflaştırılarak, alt yapraklar hissettirilmiştir. Dürer'in diğer zambak çalışmaları "Tulip Ala Dürer" Şekil 4 b'de, "Lillium Martagon" Şekil 4 c' de görülmektedir.

Şekil 4. Zambak, "Tulip Ala Dürer" Şekil 4 b'de, "Lillium Martagon"

Küçük Çimen Öbeği, Üç Şifalı Bitki, Büyük Çimen Öbeği, Kırlangıç Otu, gibi çalışmalar Dürer'in yeteneğini yansıtan eserleridir. Şekil 5 a'da Küçük Çimen Öbeği, b'de Üç Şifalı Bitki, c'de Kırlangıç Otu eseri görülmektedir

Şekil 5. *Küçük Çimen Öbeği, Üç Şifalı Bitki, Kırlangıç Otu* [URL 2]

Bulgular

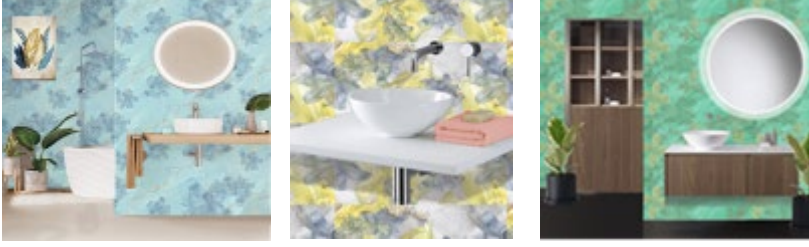
Dürer'in "Zambak" çalışmasının yorumlanması ile oluşturulan "Lilyum"(a) isimli karo tasarımı, "Zambak" ve "Tulip Ala Dürer" eserlerinin birlikte yorumlanması ile oluşturulan "Crazon de Flor"(b) isimli karo tasarımı ve "Kırlangıç Otu" adlı eserinin yorumlanmasıyla oluşturulan "Nefes"(c) isimli karo tasarımı ve renk seçenekleri Şekil 6'da görülmektedir.

Şekil 6. *"Lilyum"(a), "Crazon de Flor"(b), "Nefes"(c) isimli tasarımlar*

“Lilyum”(a), “Crazon de Flor”(b) ve “Nefes”(c) isimli tasarımların dijital uygulaması Şekil 7’de görülmektedir.

Şekil 7. ‘Lilyum’ (a), ‘Crazon de Flor’(b) ‘Nefes’(c) dijital uygulaması

a

b

c

Uygulamalar

Tasarımlar endüstriyel ortamda 30x60 cm karolara uygulanmıştır. Dekorlar, astarlı, şeffaf sırlı karolara ink-jet baskı ile basılmıştır. Şekil 8 ’de tasarımların karoya uygulanmış üretilmiş hali görülmektedir.

Şekil 8. Tasarımların Karo üzerine Uygulanarak Üretilmesi

Karolar, 1090 °C de, 58 dakikada roller fırında pişirilerek nihai ürün haline getirilmiştir.

Sonuç

Seramik karolar, mimari alanda kullanılan yapı malzemeleridir. Dayanım, yalıtım, sızdırmazlık, sağlığa uygunluk ve estetik sağlaması ile teknik özelliğine göre iç ve dış mekânlarda kullanılmaktadır. İşletme teknolojisi ve hammadde çeşitliliği ürünün teknik özelliklerini belirlemektedir. Teknolojik özelliklerin yanı sıra dekor uygulamalarında da karşımıza çıkmaktadır. Rekabetçi bir ortamda her kitleye hitap etmek pazarlama için önemlidir. Bu sebeple kullanıcı kültürleri sanata bakış açıları, statüleri ve ergonomileri düşünülerek tasarım çalışmaları yapılmalıdır. Tasarımda çeşitli programların kullanılması sayesinde, üretim hızlanmış, sunulan desen seçenekleri artmıştır. Tasarımlar dijital ortamda, pixel tabanlı programlarda yapılarak, nihai ürüne yakın sonuçlar öngörülebilmektedir. Bu programlar ile, üretim süreci hızlanmış, desen kalitesi ve renk seçenekleri artmıştır. Tasarlanan dekorun ink-jet baskıyla basılması iş gücü ve fireyi azaltmıştır. Firenin azalması zaman, hammadde sürdürülebilirliği ve maliyet için önemlidir. Gelişen bilim ve teknoloji, karoların tek düzelikten çıkıp farklı boyut, malzeme, esneklik, renk, dekor seçeneğiyle üretilmesini sağlamıştır. Malzemedeki çeşitlilik sanatsal ifadenin dışavurumuna da olanak sağlamıştır. Dürer'in eserlerinden görüntülerin seçilmesi ile sanatçıyı ve eserlerini tanımayan bireylere aktarılması amaçlanmıştır. Karoların Dürer'in resim sanatı kapsamında vermiş olduğu eserlerin yorumlanarak tasarlanmasıyla kültürel veri aktarımına katkı sağlayabilir.

Kültür ve sanat birikiminin yapı malzemeleri tasarımında kullanılması, dönemler arası kültürel bağlar kurulmasını, sanatçının günümüz kullanıcılarına hatırlatılmasını bireylerin sanat ve günlük hayatının iç içe olmasını sağlayabilir.

Yazarların katkı düzeyleri:	Birinci yazar %50, ikinci yazar %50
Etik komite onayı:	Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.
Finansal Destek:	Çalışmada finansal destek alınmamıştır.
Çıkar çatışması:	Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Beksaç.E., Akkaya, T. (1990), Kaynak ve Kökenleriyle Avrupa Resim Sanatı Gelişim ve Değişim Süreci İçinde Başlangıcından Rönesans Sonuna, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- Boynukalın, A.R. (2020), 16. Ve 17. Yüzyıl Avrupa Resim Sanatında Çiçek İmgesi Ve Koku Alegorisi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 15-30
- Coşar, M., Yoleri, H. (2023). Seramik karolarda imaj tasarım süreci: Örnek bir uygulama. Bodrum Journal of Art and Design, 2(1), 1-14.
- Erdoğan. F.C. (2016), Sanatın Büyük Ustaları, Dürer, Hayal Perest Yayınları, İstanbul
- Göktürk, B. (2019), Bizans Sanatında Zambak (Fleur-De-Lis) Motifi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü / Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 38

- Kurteş, C. (2020), Albrecht Dürer'in Gravürleri Üzerine Bir Analiz, Ahmet Yakupoğlu Anısına 3. Uluslararası Sanat ve Tasarım Sempozyumu,
- Singh, M., Haverinen, H. M., Dhagat, P., & Jabbour, G. E. (2010), Ink-jet Printing - Process and its Applications. *Advanced Materials*, 22, 673–685.
- Solana V. S.(2014), Inkjet Printing Technology For Ceramic Tile Decoration, *Proceedings of Qualicer, Castellón*, 3
- Turani, A., (1992), Dünya Sanat Tarihi, s.354., İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Watanabe O., Hibino T., Sakakibara M. (2012), Development of an aqueous Ink-jet printing system for ceramic tiles, *Ceramic Forum International*, 89 (5), 27
- Yılmaz, G. (2023), Albrecht Dürer'in Büyük Çimen Öbeği Adlı Eserine Çağdaş Bir Bakış Aydın Sanat, Yıl 9 Sayı 18 - Aralık 2023 (173 - 185)
- [URL 1] https://en.wikipedia.org/wiki/Feast_of_the_Rosary Erişim:01.09.2024
- [URL 2] <https://www.pivada.com/albrecht-durer-bitki-resimleri> Erişim:01.09.2024
- [URL 3] <https://www.meisterdrucke.com.tr/sanatci/Albrecht-D%C3%BCrer/2.html> Erişim:01.09.2024
- [URL4][https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tulip_ala_D%C3%BCrer_\(33827917384\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tulip_ala_D%C3%BCrer_(33827917384).jpg) Erişim:01.09.2024.

Extended Abstract

Building materials have been shaped according to the conditions of the climate and the period with the settlement of humanity. These materials have developed within the possibilities offered by technology and have become indispensable elements of architectural structures. Due to geographical conditions, different cultures and traditions have emerged, and the taste of these cultures and the development in their technologies have affected their living standards. While quality production in building materials is related to technology, decorative elements are related to the symbols and taste brought by the traditions of the culture. Our country is very rich in cultural heritage as it is home to countless civilizations. The data provided by this cultural heritage from the past is of great importance in the emergence of the works of art of our country. When it comes to the design process and marketing of the material produced, only the data in regional culture and the accumulation of culture and art around the world come to the fore in the design of building materials. In order to appeal to different cultures and to have a say in the world market, the data presented by the history of world art should be utilized while designing. Today, when sales are made in a competitive market environment, reaching the masses is important in terms of marketing the product produced. In this context, it is extremely important to recognize the works that societies have given in their artistic development and to present them to the buyer again by fictionalizing them. In product designs, cultural differences, view of art, social status, traditions, ergonomic conditions are evaluated. In the study, data were collected by reviewing the literature on Albrecht Dürer. It is seen that the artist worked

down to the finest detail in all his works and used light and shadow skillfully. The fact that the artist was a good observer led him to use perspective in his works. It was seen that the artist realized most of his works with watercolor technique. In addition to being a good observer, the artist's ability to paint the finest details with watercolor technique added depth to his artistic expression. The artist constructed not only the line perspective but also the color perspective through light and shadow in his works. Among the museums where we can see Albrecht Dürer's works Staatliche Kunsthalle, National Gallery of Art, Albertina Museum, Kunsthistorisches Museum, Louvre Museum, Museo Del Prado.

In the study, designs were made by examining the floral motifs in the artifact. Design studies were carried out with the "Adobe Photoshope" program by showing examples of the artist's works. Without moving away from the artifact, the floral motifs were simplified, dimensions were fictionalized and simple, original design works were put forward as much as possible. Design applications were printed with printing techniques suitable for technology and made available for mass production. For this reason, color tones suitable for printing such as brown, gray and blue were preferred. Each color tone or figure is worked by opening a separate layer (Layer) in the "Adobe Photoshope" program. The designs were printed with a 30x60 cm press, biscuit fired, primed and then glazed tiles were decorated with ink-jet technology. The decorated tiles were baked in a roller oven for 58 minutes. As a result, it has been seen that the floral themes in Dürer's works can create modern designs through the programs used in production in terms of carrying the art of the period to the present day, transferring cultural heritage and directing the foreign market.